

ΔΥΟ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΑ τοῦ Δημήτρη Κεκαλιῆ, ἡ «Βέρα» καὶ «Τὸ τάβλι», στὸ θέατρο Τέχνης, μὲ σκηνοθεσία Κároλο Κούν καὶ σκηνικὰ Λουκά Βενετούλια.

ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ «ΤΕΧΝΗΣ»

Ἡ «Βέρα» καὶ τὸ «Τάβλι»

ΣΑΝ ΕΡΓΑ ψυχολογικοῦ ρεαλισμοῦ θὰ μπορούσαν νὰ χαρακτηρισθοῦν τὰ δύο αὐτὰ μονόπρακτα, μὲ πρόσωπα πού δραστηριοποιοῦν τὴν ψευδαίσθηση περισσότερο ἀπὸ τὴν πραγματικότητα, ὅταν ἡ τελευταία αὐτὴ μένει ἄπιστη, γιὰ λόγους ὑποκειμενικοῦς. Στὶς περιπτώσεις αὐτὲς πού δὲν εἶναι σπάνιες, καταλήγουν: τὰς οἱ «ἀποτυχήμενοι», ὅσο καὶ οἱ «φροντισιοκόποι», ἄλλοτε οὐτοπιαστὲς στὴν προσδοκία τους καὶ ἄλλοτε ἀδίστακτοι συγκροιστὲς καὶ ἐκμεταλλεῖς τῆς ψευτιάς, τῆς ἀπάτης, τοῦ ἐκδυσμοῦ κλπ. πού συχνὰ μπορούν νὰ μετατρέψουν τὴν ἐμπειρία σὲ πραγματικότητα.

Ἐπάνω στὴν ἴδια ἀρετήρια καὶ τὸ δύο παραπάνω μονόπρακτα, ξεχωρίζουν κατὰ τὸ ὅτι τὸ πρῶτο ἀφορὰ τὴν ψευδαίσθηση τοῦ παρόντος φυτεμένη σ' ἕνα χώρο ἀδιάληκτης ἀποτυχίας καὶ τὸ δεύτερο ἀφορὰ τὴν ψευδαίσθηση τοῦ μέλλοντος σπαρμένη σὲ χώρο νέων ἐπιβιώσεων καὶ πρὸς δοκιμῶν. Ἡ πρώτη κατάσταση τριγυρνᾷ μέσα στὸ τέλμα. Ἡ δεύτερη αἰθεροδοτεῖ. Ἡ πρώτη εἶναι μετρίφερη. Ἀρκεῖται στὸ νὰ στολίσῃ τὴ χαμαῖελλα τῆς μ' ἕνα ὠραῖο γυναικεῖο πορτραῖτο. Ἡ δεύτερη εἶναι ὑπερφίαλη. Ὁραματίζεται μιά καινούργια τοποθέτηση μὲ δυναμισμό καὶ πολυτέλεια. Ἀνθρώποι τοῦ λαοῦ καὶ στὴν μιά καὶ τὴν ἄλλη περίπτωση. Νοστροὶ καὶ στίς δύο περιπτώσεις, ἐφ' ὅσον σὲ καμμιὰ ἀπὸ τὶς δύο δὲν ἐπιδιώκεται ἡ κομποποίηση μὲ μέσα θετικά καὶ νόμιμα. Ἀλλὰ καὶ ἐξ ἴσου δραματικοὶ στίς ἀνάμεσα τους συγκρούσεις πού, στὸ κορύφωμά τους, τοὺς γελοιοποιοῦν στὴν ἀντίλη-

ψη ἀμέτοχων τρίτων. Ἄν ὅμως οἱ πρῶτοι εἶναι ἀξιολύπητοι στὸ κατόντημά τους καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τους ἐπείδῃ τὰ πάντα περιορίζονται στὸν στενὸ τους κύκλο, οἱ δεύτεροι μπορούν νὰ προκαλέσουν καὶ ἀναγκάσουν ἐπείδῃ οἱ προθέσεις τους πρέπει νὰ ἱκανοποιηθοῦν εἰς βάρος τῶν ἄλλων. Σ' αὐτὰ μάλιστα τὸ σημεῖο τοῦ δεύτερου ἔργου διατυπώνεται σὰν ἀξίωμα τὸ «ἂν θέλῃς νὰ ἐκμεταλλεῖς ἕνα ἄνθρωπο δὲν ἔχεις παρὰ νὰ προσφερθῇς νὰ τὸν βοηθήσεις». Ἐνὰ ἀξίωμα πού ἡ διαίτερα ἐπαληθεύεται στὴν σύγχρονη πραγματικότητα τοῦ ἀτομικοῦ ἢ τοῦ ὀρυζοῦχο τυχοδιωκτισμοῦ καὶ μὲ μεγαλύτερη ἐπιτυχία ὅταν ὁ ἐκμεταλλεὺς παρουσιάζεται σὰν ἰσχυρὸς προστάτης ἐναλλάσσοντας τὴν φιλάνθρωπη προσφορά του μὲ ἀπειλητικούς ἐκδυσμούς ἢ μὲ ὑποσχέσεις «δωροδόμενες, ἢ μὲ δροῦς ἐξέτελιστικῶς. Στὸ ἔργο θίγεται καὶ ἡ πλευρὰ τοῦ προσεταιρισμοῦ τοῦ ἀντιδραστή. Κού ἢ τοῦ τηρητοῦ κάποιων ἠθικῶν ἀρχῶν ἢ πλευρὰ μιάς αὐτοπροδοσίας μὲ σταδιακὴ ἀποδιάρθρωση τῆς ἠθικῆς συνείδησης ἀπὸ τὸν δρόμο τῶν ὑποχωρήσεων καὶ τῶν συμβιβασμῶν πού χαράζει ἡ μολυντοζὰ τῆς ἀθέμιτης συμφεροντολογίας.

ΕΤΣΙ ὁ ψυχολογικὸς ρεαλισμὸς τῶν ταπεινῶν ἠρώων προχωρεῖ σ' ἕνα γενικώτερο παραλληλισμό, ὁμοίον μ'

αὐτὸν πού ἐπιδιώκεται στὰ ἔργα τοῦ κοινωνικοῦ θεάτρου. Ἀλλὰ στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ συγγραφεὺς δὲν διατυπώνει καμμιὰ πρόθεση καὶ, ἀκόμα λιγώτερο, δὲν σαλπίζει συνθήματα, οὔτε γράφει ἐπιγραφές. Ὑπεύθυνος γιὰ κάθε νόημα καὶ κάθε ἐπέκταση εἶναι ὁ θεατὴς. Κι' ἐδῶ ἀκριδῶς, ἐκδηλώνεται ἡ γνησιότητα τῆς ἀξίας τοῦ συγγραφέα, ἡ αὐτοπεποίθησή του στὴν ρεαλιστικὴ προβολὴ μιάς ἐντονα ἀποτυπωμένης ἐνόρασης πού ἀποτελεῖ καὶ τὸν αὐτοματισμὸ τῆς θεατρικῆς ἐπιτυχίας, μὲ ὑπογραμμίσεις ἀόημων ἢ ἀπροσδόκητων λεπτομερειῶν πού ἡ κατάλληλη τοποθέτησή τους δημιουργεῖ στιγμιαίες ἐκρήξεις πού συντονίζονται μὲ τὸ σὺνολο καὶ τὸ ἐννομιμῶνουν. Ἀδιάπτωτο συγκρατεῖται ἔτσι τὸ ἐνδοσφύρον τοῦ θεατοῦ, προκαλώντας κάθε τόσο τὴν ὑποκειμενικὴ κρίση του μὲ ἐκτόνωση κωμικὴ ἀλλὰ καὶ μὲ ὑπευθυνότητα.

ΤΑ ΔΥΟ αὐτὰ ἀξιολογὰ ἔργα τοῦ Δημήτρη Κεκαλιῆ ἀξιολογήθηκαν τόσο ἀπὸ τὴν σκηνοθετικὴν προσαρμογὴν τοῦ δευτέρου περιεχομένου τους ἀπὸ τὸν Κároλο Κούν, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν ἐρμηνευτικὴν ἀπόδοση τῶν ἡθοποιῶν, μὲ μόνη ἐπιφύλαξη μερικῆς φωνητικῆς καὶ κινητικῆς ὑπερβολῆς σὲ ὀρισμένα σημεία.

Στὸ πρῶτο ἔργο παίρνουν μέρος οἱ Δημήτρης Χατζημάρκος, Νικήτας Τσακίρογλου καὶ Βασίλης Μπουγιουλάκης. Στὸ δεύτερο ἔργο, οἱ Νικήτας Τσακίρογλου καὶ Γιάννης Μόρτζος. Ὅλοι τους ἐφρόντισαν στὴν πιστὴ ἀπόδοση τῶν ἠρώων καὶ δὲν θὰ ἦταν σωστὸ νὰ γίνουν διακρίσεις ἐπ'αὐτῶν ἢ ἐπιφυλάξεις. Μπορεῖ μόνο νὰ σημειωθῇ πὺς τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς βραδυᾶς τὸ κράτησε ὁ Νικήτας Τσακίρογλου, ἐπείδῃ συμμετέχει καὶ στὰ δύο ἔργα, ἐξ ἴσου καλὰ χαρακτηρισμένα.